

Otázka: Poslední aristokratka

Předmět: ČJ - rozbor děl

Přidal(a): Petr Morávek

Evžen Boček (*1966)

- studium na gymnáziu v Kyjově a Masarykově univerzitě
- český purkrabí a spisovatel
- svůj první román vydal pod pseudonymem Jan Bittner
- mezi jeho záliby patří historie a památky
- získal cenu Miroslava Švandrlíka za dílo Poslední aristokratka

Díla:

- Deník kastelána, Poslední aristokratka, Aristokratka ve varu, Aristokratka na koni, Aristokratka a vlna zločinnosti na zámku Kostka

Literárně-historický kontext

Současná světová literatura

- reakce na to, co se děje ve světě
- témata války, globalizace a politického rozdělení
- velká rozmanitost
- dochází ke spojení literárních proudů
- problém mezilidských vztahů (řeší se otázka neschopnosti lidí mezi sebou vzájemně)

komunikovat – deprese a pocity úzkosti)

- mladší generace se chtějí distancovat od starších (Amerika – Beatnici, Anglie – rozhněvaní mladí muži)
- experimentální literatura
- nové žánry: vědecko-fantastické fantasy
- knihy se stávají zbožím

Historický kontext

- 1968 obsazení vojsky Varšavské smlouvy (státy východního bloku), reakce na vznik NATO
- léta období normalizace – upevňování socialistických států
- Kádrování
- 1989 sametová revoluce, demonstrace studentů

Karel Poláček (1892-1945)

- český spisovatel, novinář, filmový scénárista a redaktor
- psal romány, povídky a fejetony
- deportován do koncentračního tábora v Osvětimi
- Díla: Bylo nás pět, Muži v ofsidu, Hlavní přelíčení, Okresní město

Zdeněk Jirotka (1911-2003)

- český spisovatel, fejetonista, dramatik a novinář
- studoval v Hradci Králové
- Díla: Muž se psem, Saturnin

Rozbor: Poslední aristokratka

Základní charakteristika:

- **Literární druh:** próza
- **Literární žánr:** román

Téma a motivy:

- **Téma:** Přestěhování rodiny na zámek Kostka, kde zažívají jenom samé problémy.
- **Motivy:** humor, šlechta, dědictví, zámek, aristokracie, bohatství, mezilidské vztahy

Kompozice:

- Děj je chronologický.

Vypravěč

- Kniha je vyprávěna v ich-formě.
- Vypravěčkou je Marie
- Obsahuje dialogy a přímou řeč

Jazyk:

- vulgarismy: kurva, a do prdele
- citově zabarvená slova: Deniska
- archaismy: vergl
- hovorová řeč: babka
- přirovnání: jinak skončí pod širákem

Charakteristika postav:

- **Marie:** milá, hodná, rozumná, vypravěčka celého příběhu
- **Vivien:** dětinská, rozmazlená, neumí vůbec česky
- **František:** lakomý, přemýšlí pouze jak by mohl peníze vytěžit
- **Milada:** panovačná, cílevědomá
- **Josef:** líný, nemá rád návštěvníky
- **pan Spock:** hypochondr, paranoidní
- **paní Tichá:** laskavá, pracovitá, občas si „cvakne“
- **Benda:** právní zástupce rodiny

Časoprostor:

- Děj se odehrává v letech 1996 na českém zámku Kostka.

Děj (obsah) díla:

Kniha vypráví příběh mladé slečny Marie Kostkové, která se narodila v USA. Její matka Vivien je též rodilá Američanka a její otec František je český imigrant a potomek aristokratického rodu. Díky jejich právníku Bendovi se jim podařilo znovuzískat jejich český zámek Kostka, který jim byl zabaven. Na zámku je přivítá kuchařka paní Tichá, kastelán Josef a zahradník pan Spock. Ti se o zámek starají. Rodinu zde čekají jenom problémy. Na cestu z New Yorku až sem na zámek vypotřebovali všechny své peníze. Nebýt jejich právníka Bendy, který rodině poskytne značný finanční obnos, neměli by daleko od exekuce. To jim ale nebrání si odkoupit dvě dogy Leonarda a Orlanda od baronky Orsi. Seznámí se i s rodinou Launů ze zámku Hvězda, kteří jim doporučí kastelánku Miladu. Milada je jenom sekýruje a poroučí jim, co mají dělat, aby od návštěvníků, co navštíví jejich zámek, získali co největší finanční částku. Zorganizuje jim Vánoce pro veřejnost, aby zámek Kostka nepřišel na mizinu. Nakonec i přes všechny problémy se rodině na zámku zalíbí a do Ameriky se už nevrátí.

Ukázka z díla:

Z hradu se zachovaly jenom katakomby a hrobka. O **Kostku** jsme pětkrát přišli a pětkrát jsme ji dostali zpátky. Poprvé nám ji zabavil řád německých rytířů. Podruhé husité. Potřetí **Ferdinand II. Habsburský**, který ji daroval řádu **německých** rytířů. Počtvrté nám **Kostku** zabavil **Adolf Hitler**, který ji daroval **SS**. Popáté nám **Kostku** pochopitelně zabavili komunisté v roce 1948. V roce 1996 jsme **Kostku** dostali popáté zpátky.

Dnes jsem uslyšela zřejmě další české sprosté slovo. Je to **kurva**, otec ho vyslovil se spojkou a, takže vypadalo takto: A **kurva**. Ve slovníku jsem si našla, že **kurva** je vulgární označení prostitutky. Výraz a **kurva** tam není, ale podle mého názoru se tak v češtině označuje překvapení, úlek nebo zděšení. Otec totiž právě telefonicky vyjednával leteckou přepravu našich zpopelněných do Čech a po chvíli řekl: „**A kurva.**“ Potom položil sluchátko a řekl, že se z toho **posere**. Na to, že je aristokrat, mluví poslední dobou velmi sprostě. Když jsem ho na to upozornila, osopil se na mě, at' ho s tím napomínáním **neseru**. Je nervózní a podrážděný. Na pohřbení v **rodinné** hrobce u nás čeká celkem dvanáct Kostků z Kostky, kteří zemřeli v **exilu** – urny s jejich popelem zabírají skoro polovinu knihovny.

Rozbor ukázky:

- Děj se odehrává na začátku knížky, kde Marie popisuje historii kostky.
- **Kostka**: název místa
- **Ferdinand II. Habsburský, Adolf Hitler**: vlastní jména
- **SS**: zkratka
- **kurva, posere**: vulgarismy
- **německých, rodinné**: přívlastek shodný
- „**A kurva.**“ : přímá řeč
- **exilu**: přejaté slovo